

138/2 ÅRGÅRDSVASSDRAGET

FYLKE: Nord-Trøndelag
Kommune: Namsos, Flatanger, Osen, Roan,
Namdalseid, Verran og Steinkjer

Nedbørfelt: 543 km²
Toppunkt: 687 moh.
Utløpspunkt: 0 m o.h.
Marin grense: 154 moh.
Kraftpotensial: 154 GWh
SP-kategori: III
Økonomiklasse: 4
Naturgeogr. region: 34a, 35h

Årgårdsvassdraget er sammensatt av Øyensåa, Ferja og Austerelva, tre om lag jevnstore vassdrag. Disse løper sammen ca 5 km før utløp i Lyngenfjorden, en fjordarm på sørsiden av Namsfjorden. Årgårdselva er navnet på den nederste elvestrekningen i vassdraget.

Vassdraget ligger i et overgangsområde med et oseanisk klima i vest og et mer kontinentalt, men humid klima i de sentrale lavereliggende delene. Årsnedbør ved Namdalseid er 1115 mm, men kan være atskillig høyere i de høyereliggende områdene i vest.

Vassdragets sørlige og sentrale tilsigområder i Furudalen utgjør et vidt skogdalføre. Dalføret har et rolig og åpent preg. Sentralt i landskapsbildet ligger en rekke større, nesten sammenhengende vann. Disse er omgitt av rolige skoglier opp mot omkringliggende fjell og fjellområder. Fjellene er lave og har avrundet kolletopografi, til dels oppbrutte former. Sammenstillingen av landskapselementene i dette området gir et særegent landskap.

Berggrunnen består av ulike gneiser og granitter. I retning nord-sør på vestsiden av Årgårdselva-Sverka går en sone av glimmerskifer/glimmergneis. Løsmassedekket er av varierende mektighet.

Vassdraget ligger på et middels nivå når det gjelder vegetasjonstyper og arter. Fattige typer dominerer. Det er få sjeldne arter og vegetasjonstyper i området. De viktigste naturtypene i de boreale regioner er granskog av heitype, fattig myrvegetasjon og fattig furuskog. Myrene i lavlandet domineres av nedbørsmyr, noe høyere oppe finnes bakkemyr, flatmyr og blandingsmyr. Gråor-heggeskogbestand er registrert. I lavalpin sone dominerer fukthei og fattig rabbevegetasjon.

Vassdraget er relativt urørt av større tekniske inngrep. Jordbruksarealene er konsentrert til lavereliggende strøk. En del skogbruksvirksomhet forekommer, og i tilknytning til dette er det bygd skogsbilveier. Noen vann har tidligere vært nytt til tømmerfløtning og flere dammer står igjen. I vassdraget er det ellers veier og flere hytter.

Naturfaglige verdier

Vassdraget har stor typeverdi for skogsområdene mellom Trondheimsfjorden og Namsfjorden, og har i tillegg store naturfaglige verdier knyttet til alle fagfelt. Viktige områder er vernet i henhold til naturvernloven. I øst grenser vassdraget til Aursunda og i vest til Steinselva og Hofstadelva som alle er vernet tidligere. Kunnskapen om disse vassdragene er svært mangefull.

Geofag

Det er ikke observert spesielt verneverdige geofaglige former i vassdraget. De fluviale prosessene har under dagens forhold relativt moderat intensitet. Marine, glasifluviale og fluviale avsetninger kan inneholde informasjon om isavsmelting og postglasiale fluviale prosesser. Vassdraget har en viss referanseverdi.

Middels verneverdi **

Botanikk

Skoggrensen kan nå opp mot 400 moh. Den vanligste skogtypen i vassdraget er blåbær-skrubbærgranskog. Vanlig er også småbregne-skrubbærgranskog og røsslyng-blokkebærfuktfuruskog. I fjellet dominerer greplyng/moserabb og alpin røsslynghei. Gråordominerte bestand har et stort innslag av gamle trær. Undervegetasjonen er ofte dominert av storbregnen strutseving. Almlia har en kjent almeskog. Nedbørfeltet har flere naturreservat: Åsmyra, Heggdalslia og Tverrlimyra er fredete myrområder, og Øyenskavlen og Finnvollvatnet er to foreslåtte barskogreservat.

Middels verneverdi **

Landfauna

Ved utoset ligger Åsnes naturreservat, som er et større strandengområde, fredet pga. fuglefaunaen. Vassdraget har flere større vann og noen av disse gir gode betingelser for vannfugl. Elvekantskogen langs Ferja er en god spurvefuglbiotop.

Forholdsvis få truede viltarter er registrert innen vassdraget. Elgbestanden er god, og sentrale områder er Furudalen, Heggdølin, Langvatnet, Furudalsvatnet, Trollbotnen og områdene langs Ferja og Årgårdselva. Viktige trekkveier går mellom områdene. En fast hjortebestand finnes langs Ferja. Rådyr forekommer over hele området, spesielt i tilknytning til elver og vann.

Stor verneverdi ***

Vannfauna

Vassdraget viser stor variasjonsrikdom mht. ferskvannsbiotoper, også det landbrukspåvirkede, eutrofe aspektet finnes rikelig representert. Vannet er gjennomgående noe humuspåvirket og har svakt sur reaksjon. Produktiviteten og mangfoldet i vassdraget er stor – til dels svært stor, og det er innslag av sjeldne arter.

Vassdraget er lakseførende. Finnvollvatnet, Trollbotnen, Langvatnet og Furudalsvatnet har stor bestand av ørret. Tidligere hadde disse vannene også røye. Øyungen og Lille Øyungen har stor bestand av røye og en liten ørretbestand.

Stor verneverdi ***

Kulturminneverdier

Flere steinalderfunn er gjort i området. Funnet ved Finnvollvatnet antyder at her har vært fangstgrupper tilpasset innlandets skogområder i yngre steinalder eller seinere. Dette funnet og et fangstgropssystem ved et elgtrekk nær Trollbotnen representerer en vestlig grense for denne type kulturspor. Gravfunn i lavlandet vitner om fast bosetning i jernalderen. Namdalseidet er et gammelt drag mellom Lyggen og Trondheimsfjorden. Langs Ferja ligger kavlebruer i myrene. Området er tradisjonelt samisk bruksområde med lang kontinuitet. Skriftlige kilder opplyser om samisk bruk tilbake til 1600-tallet og samiske stedsnavn kan tyde på bosetning før Svartedauen. Det er kjent et vidt spekter av samiske kulturminner, knyttet til reindrift og jakt.

Gårdsanleggene i Namdalseid har mye verdifull bebyggelse, med bl.a. store gamle trønderlån. Hovedbygningen på Åsnes fra 1840-årene ble anlagt mens det var glassverk her (1813-83). Vassdraget ble brukt til fløting av ved til verket, damrester finnes fortsatt. Seinere ble flere større dammer anlagt, av disse er særlig Heggdalslidammen fra 1912 godt bevart. En rekke skogskoier, samt enkelte naust, ble brukt under skogarbeidet. Utmarka har vært brukt til setring, beite og utslått. Den veiløse gården Finnvollen ble ryddet på 1700-tallet. På Storåsen ligger et mulig ødegårdsanlegg. Et interessant seteranlegg er Steinbekksetran, med tradisjonelt bygningsmiljø.

Kulturminnene i området er varierte og dekker et langt tidsrom. Spor etter steinbrukende fangstgrupper og fangstgropene er sjeldne kulturminner her. Området har et viktig kunnskapspotensial til utforskning av samisk historie, samt forholdet mellom de etniske gruppene. Her er kulturhistoriske verdier av lokal, til dels regional betydning. Mange kulturminner har tilknytning til vassdraget.

Meget stor verneverdi ****

Friluftstinteresser

Deler av nedbørfeltet er lett tilgjengelig, og en omfattende tilrettelegging for friluftsliv har funnet sted. Nedbørfeltet brukes til et variert friluftsliv som bærplukking, spesielt molte, båtliv, kanopadling, fot- og skiturer. Hele området er et svært viktig jaktområde, og i fjellvannene og elva blir det fisket. Spesielt i Furudalen ligger det et meget viktig turterreng som grenser til viktige friluftsområder i Verran, Osen og Åfjord kommuner. Til sammen danner dette et regionalt viktig område.

Meget stor verdi ****

Landbruksinteresser

Jord- og skogbruk

Det er 100 gårdsbruk i nedbørfeltet og jordbruksarealet er 18 km². Jordbruket er basert på melkeproduksjon. En del driver med sau. Nedbørfeltet har betydelige beiteinteresser. Visse elvestrekninger har selvgjerdefunksjon. Barskogarealet er 100 km².

Meget stor verdi ****

Reindrift

Nedbørfeltet ligger i Fosen reinbeitedistrikt og berører den nordlige av de to driftsgruppene i distriktet. Denne har ca 1.000 rein.

Området har karakter av helårsbeite og er sentralt for driving av rein. En del av kalvingen finner sted i området Furudalsvatn-Finnvollvatn.

Meget stor verdi ****

Kraftressurser

Årgårdselva kan bygges ut med 2 kraftverk. Det ene nytter fallet mellom Finnvollvatnet og Øyungen, det andre fallet mellom Øyungen og samløpet med Ferja. Som reguleringsmagasin er tenkt Funndalsvatn med 16 m (-2 m, +14 m), Finnvollvatn med 6 m (-2,5 m, +3,5 m), Lille Øyungen med 5,5 m (-0,5 m, +5 m) og Øyungen 4 m (+2 m, -2 m). Totalt gir en utbygging av Årgårdselva ca 154 GWh midlere årsproduksjon relativt dyr kraft. Prosjektet er plassert i kategori III (9) i Samlet plan.